Ασκητές μέσα στον κόσμο Γ’: Σπυρίδων Μηνέττος, ο κοσμοκαλόγηρος

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 22 Ιουλίου, 2020

Σπυρίδων Μηνέττος[1] γεννήθηκε στό χωριό Γεννάδι Ρόδου στίς 12 Δεκεμβρίου 1898, ἡμέρα ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, τοῦ ὁποίου καί ἔλαβε τό ὄνομα.

Οἱ γονεῖς του Κωνσταντῖνος καί Χριστίνα ἦταν πτωχοί βιοπαλαιστές, ἀλλά πολύ εὐσεβεῖς. Ἀνέθρεψαν τόν πρωτότοκο Σπῦρο καί τά μικρότερα ἀδέλφια του Μανώλη, Μηνᾶ, Εἰρήνη, Ἐλευθερία καί Ἰωάννη χριστιανικά καί μέ πολλή ἀγάπη.

Φοίτησε στό Δημοτικό σχολεῖο τοῦ χωριοῦ. Οἱ γονεῖς του ἐκκλησιάζονταν τακτικά καί ὁ μικρός Σπῦρος ὑπεραγαποῦσε τήν Ἐκκλησία, τήν ὁποία ἔβλεπε σάν δεύτερο σπίτι του.

Ἀπό μικρό παιδί στεκόταν ὄρθιος σέ ὅλη τήν διάρκεια τῆς θείας Λειτουργίας καί, ὅπως ἔλεγε ἡ μητέρα του, καταλάβαινε τούς Ψαλμούς, χωρίς νά ἔχη διδαχθεῖ ἀπό κανέναν. Συχνά ἐπαναλάμβανε τά λόγια τοῦ ψάλτη ἤ τοῦ ἱερέα.

Ἡ ἴδια ἡ μητέρα του Χριστίνα, διηγήθηκε τό ἑξῆς περιστατικό: «Βρισκόμασταν στήν Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στό Γεννάδι. Παρακολουθούσαμε σκυφτοί τόν ἱερέα πού στήν μεγάλη εἴσοδο κρατοῦσε τά θεῖα Δῶρα καί κατευθυνόταν πρός τό Ἱερό. Σήκωσε τό κεφάλι του ὁ πεντάχρονος τότε Σπῦρος καί ἀνεφώνησε: “Μαμά, ἕνα ἄσπρο περιστέρι κάθεται πάνω στό Δισκοπότηρο!”. Κοίταξα καί δέν εἶδα τίποτε! Τρόμαξα! “Τί βλέπει τό παιδί;”, ἀναρωτήθηκα. Ὁ μικρός Σπῦρος τό κοίταζε συνεπαρμένος μέχρι πού ὁ ἱερέας μπῆκε στό Ἱερό. “Σκύψε, τοῦ λέω, μήν κοιτᾶς!”. Ἔσκυψε τό κεφάλι ὁ Σπῦρος ἐπιμένοντας. “Μά τό εἶδα, μαμά! Ἦταν ἕνα ἄσπρο περιστέρι καί καθόταν ἐπάνω στό Δισκοπότηρο!”». Αὐτή τήν ἐμπειρία δέν τήν ξέχασε ποτέ, ἀλλά καί ποτέ δέν ἤθελε νά τήν συζητήση.

Στήν ἡλικία τῶν 10–12 ἐτῶν δέν ἦταν σάν τά ἄλλα παιδιά. Τά τραγούδια καί οἱ χαρές δέν τόν τραβοῦσαν. Διάβαζε τήν Ἁγία Γραφή, τό Ψαλτήρι, τούς βίους τῶν Ἁγίων, διάφορες προσευχές καί ἔμαθε πάρα πολλά ἀπό μνήμης. Ἦταν πολύ σοβαρός γιά τήν ἡλικία του, πολύ ἀπόμακρος, χαμένος στούς δικούς του λογισμούς.

Μιλοῦσε στήν μητέρα του γιά τήν ματαιότητα τοῦ κόσμου τούτου καί τῆς ἔλεγε: «Κοίταξε ὅλα αὐτά γύρω μας, οἱ ὀμορφιές τοῦ κόσμου, τά χρήματα, τά χρυσά, τά ὡραῖα φαγητά, ὅλες οἱ ἐπίγειες χαρές, εἶναι μάταια! Μόνον ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἶναι ἀληθινός καί ἡ ἄλλη ζωή, ἡ ἀτέλειωτη!».

Μιλοῦσε γιά τήν ἀθανασία τῆς ψυχῆς καί ἡ μητέρα του δάκρυζε. Ἤξερε πώς ὁ Σπῦρος της ἀνῆκε στόν Θεό! Καί ὁ Σπῦρος τό ἀπέδειξε! Μεγαλώνοντας ἤθελε νά ἀκολουθήση τόν μοναχικό βίο, ἐκπληρώνοντας ἔτσι τόν διακαῆ του πόθο νά ὑπηρετήση τόν Χριστό!

Ἀπό πολύ μικρός ἔπρεπε νά ἐργαστῆ μαζί μέ τόν πατέρα του, πού ἦταν μπογιατζῆς καί ἔβαφε ἀνδρικά ροῦχα. Στά δώδεκά του χρόνια εἶχε μάθει τήν τέχνη καί μαζί μέ τόν πατέρα του, κουβαλοῦσαν μέ τό γαϊδουράκι τους τίς παραγγελίες τῶν πελατῶν στά γύρω δέκα περίπου χωριά τῆς νότιας Ρόδου. Τότε οἱ ἄνδρες φοροῦσαν μαῦρα πουκάμισα χωρίς γιακᾶ καί μαῦρα παντελόνια (βράκες) ὥς τά γόνατα. Ἀγόγγυστα δούλευε σκληρά κάθε μέρα μέ τήν προσευχή στά χείλη. Μόλις βράδιαζε ἔτρεχε στόν Ἑσπερινό. Στίς ἑορτές δέν ἐργαζόταν, γιά νά μπορῆ νά ἐκκλησιάζεται καί νά ψάλλη.

Τά χρήματα τῆς δουλειᾶς τους ἦταν πάντα λίγα γιά τήν πολυμελῆ οἰκογένειά τους. Οἱ πτωχοί ἄνθρωποι τούς πλήρωναν τίς περισσότερες φορές μέ εἶδος˙ λαχανικά ἀπό τά χωράφια τους, γάλα, αὐγά, μέλι καί ἄλλα.

Ἔζησε μέ μεγάλη του λύπη καί πόνο τόν θάνατο τῶν δύο δίδυμων νηπίων ἀδελφῶν του Ἐλευθερίου καί Ἰωάννη, πού πέθαναν στήν θανατηφόρα γρίππη τοῦ 1918. Ὅπως μᾶς διηγιόταν, ὅλο σχεδόν τό χωριό εἶχε ἀρρωστήσει καί πολλοί ἄφησαν τά ἐγκόσμια. Ὁ ἴδιος εἶχε ἀρρωστήσει πολύ ἐλαφρά μέ τήν γρίππη καί ἀνέλαβε νά περιποιῆται τά μέλη τῆς οἰκογένειάς του πού τήν εἶχαν ἀρπάξει ἀρκετά βαριά. Ὅταν μέ τά ἴδια του τά χέρια ἀναγκάστηκε νά σκάψη τούς τάφους τῶν δίδυμων ἀδελφῶν του, πού ὑπεραγαποῦσε καί, πού σέ ἡλικία μόλις ἐνάμιση χρονῶν ἔφυγαν γιά τόν Παράδεισο, ἔκλαψε πολύ. Δέν ἔχασε ὅμως τήν πίστη του στόν Θεό.

Ὑπέμεινε τήν Κατοχική πεῖνα τοῦ Β΄ Παγκοσμίου πολέμου καί ἐπέζησε, ἄν καί πολλοί ἄνθρωποι χάνονταν καθημερινά ἀπό τήν στέρηση. Ἐκεῖνος μάζευε χόρτα ἀπό τά βουνά καί τά χωράφια καί λίγους καρπούς ἀπό τά δέντρα τοῦ κήπου τους, ἀπό τά ἐλάχιστα πού εἶχαν ἀφήσει οἱ ξένοι στρατιῶτες. Ὅλα αὐτά τά μοίραζε στούς πεινασμένους, πού εἶχαν ἀρχίσει νά πρήζωνται ἀπό τήν ἔλλειψη τροφῆς. Γιά τόν ἑαυτό του κρατοῦσε ἐλάχιστη τροφή ἴσα–ἴσα γιά νά ἀντέξη καί νά μήν πεθάνη.

Καί πάλι ὅμως ἡ πίστη του στόν Θεό ἔμεινε ἀκέραιη καί δυνατή. Μέ ὑπομονή, μέ ἐγκαρτέρηση καί πάντοτε μέ τήν προσευχή στά χείλη, περίμενε νά τελειώση «ἡ δοκιμασία τοῦ Θεοῦ», ὅπως τήν ἀποκαλοῦσε.

Ὅταν πέθανε ὁ πατέρας του, ὁ Κωσταντῆς, ὁ Σπῦρος κατάλαβε πώς ἡ τέχνη πού ἔμαθε ἦταν πλέον ἄχρηστη, γιατί οἱ ἄνδρες ἄρχισαν νά φορᾶν στενά παντελόνια, πού δέν τά ἔβαφαν ποτέ. Τότε μετέτρεψε τό βαφεῖο –μπογιατζίδικο– σέ ὑπνοδωμάτιο καί τόπο προσευχῆς. Τώρα ἐργαζόταν σέ ἀγροτικές ἐργασίες τῆς ἀδελφῆς του –μητέρα μας– Εἰρήνης. Ὅταν δέν εἶχε δουλειά στά χωράφια, βοηθοῦσε στό σπίτι. Μᾶς νουθετοῦσε καί δίδασκε τόν λόγο τοῦ Θεοῦ σέ μᾶς καί στά ξαδέλφια μας, ἄν τύχαινε νά εἴμαστε ὅλοι μαζί. Θυμᾶμαι, πώς μᾶς μιλοῦσε γιά τήν ζωή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, μᾶς ἐξηγοῦσε τίς παραβολές Του, τά θαύματά Του, τόν Σταυρικό Του θάνατο καί τήν Ἀνάστασή Του. Μᾶς διηγόταν βίους καί θαύματα Ἁγίων, εἰδικά αὐτῶν πού μαρτύρησαν γιά τόν Χριστό, τούς ὁποίους ὑπεραγαποῦσε.

Στήν μέση ἡλικία του ὁ Σπυρίδων εἶχε μεταβῆ στήν νῆσο Πάτμο, προκειμένου νά μονάση στήν Ἱερά Μονή τοῦ Ὁσίου Χριστοδούλου. Ἔμεινε ἐντυπωσιασμένος μέ ὅσα εἶδε καί ἔζησε στήν Νῆσο, πού ἐξόριστος ὁ ἀγαπημένος μαθητής, ὁ ἅγιος Ἰωάννης, ἔγραψε τό θεόπνευστο βιβλίο τῆς Ἀποκαλύψεως. «Μυστήριο εἶναι ὁ Θεός», ἔλεγε. «Τά δικά μας γήϊνα μάτια δέν μποροῦν νά ἰδοῦν τό μεγαλεῖο Του!».

Ἡ παραμονή του στό νησί τῆς Ἀποκαλύψεως δέν κράτησε πολύ. Βρῆκε τήν ζωή τῶν μοναχῶν σ᾽ ἐκεῖνο τό Μοναστήρι χαλαρή καί ὄχι αὐστηρή, ὅσο ἐκεῖνος ἐπιθυμοῦσε. Γι᾽ αὐτό καί ξαναγύρισε στό ἀγαπημένο του χωριό, τό Γεννάδι.

Κάποτε οἱ συγχωριανοί του τοῦ εἶχαν κάνει προξενειό μέ ἕνα καλό κορίτσι νά παντρευτῆ καί νά μήν εἶναι μόνος. Τούς εὐχαρίστησε λέγοντας, πώς αὐτός δέν ἦταν ὁ προορισμός του καί πώς ὁ ἴδιος δέν ἔνοιωθε μόνος, γιατί εἶχε συντροφιά τόν Χριστό καί τήν Παναγία!

Ὁ Σπυρίδων ἦταν πολύ λιτοδίαιτος. Λίγα μαγειρεμένα λαχανικά ἤ ὄσπρια μέ λάδι, ὅταν δέν νήστευε, λίγα φροῦτα ἤ λίγοι ξηροί καρποί τοῦ ἀρκοῦσαν. Νήστευε πάρα πολύ. Ἴσως περισσότερο ἀπό τόν μισό χρόνο. Κάθε ἑβδομάδα Δευτέρα, Τετάρτη καί Παρασκευή ἔτρωγε μόνο τό βράδυ ἕνα κομμάτι ἀντίδωρο καί ἔπινε νερό. Ἔκανε δηλαδή ἐνάτη ἤ καλύτερα ἀσιτία.

Τόν Δεκαπενταύγουστο ἔτρωγε ἀντίδωρο καί ἔπινε νερό τά βράδια καί μόνο τά Σαββατοκύριακα ἔτρωγε λάδι. Νήστευε ἀκόμα στίς γιορτές τῶν μεγάλων Ἁγίων καί τά δύο σαρανταήμερα τῶν Χριστουγέννων καί τοῦ Πάσχα χωρίς λάδι ἤ ἐλιές.

Τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα ἔκανε τήν πιό αὐστηρή νηστεία. Τίς τρεῖς πρῶτες ἡμέρες ἔτρωγε τό ἀντίδωρό του καί τήν Μ. Πέμπτη, Μ. Παρασκευή καί τό Μ. Σάββατο δέν

ἔτρωγε τίποτε καί δέν ἔπινε οὔτε νερό.

Στήν Ἀνάσταση μεταλάβαινε τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καί τό πρόσωπό του ἔλαμπε μέ ἕνα παράξενο φῶς, πού μᾶς ἔκανε νά τόν κοιτᾶμε ἐκστατικοί. Ἀνήμερα τήν Ἀνάσταση ἔτρωγε ἕνα μικρό πιᾶτο λαχανικά μέ λάδι καί ἀργότερα πρός τό βράδυ ἔτρωγε, κατά τό ἔθιμο, ἕνα κόκκινο αὐγό καί ἕνα λαδοκούλουρο.

Νήστευε καί ταυτόχρονα ἐργαζόταν στά χωράφια ἤ βοηθοῦσε στό σπίτι. Μία ἡμέρα, θυμᾶμαι, γύρισε ἀπό κάποια ἀγροτική ἐργασία καί εἶπε στήν μητέρα μου: «Ἀδελφή, σήμερα ἐνῶ δούλευα, αἰσθάνθηκα ζαλάδα καί ἀναγκάστηκα νά σπάσω τήν ἄσκησή μου πίνοντας νερό ἀπό τό πηγάδι. Αὐτό τό ἐπιτρέπει ὁ Θεός!».

Ἡ μητέρα μας βλέποντας τήν ὑπερβολική ἄσκηση καί τίς στερήσεις του, στενοχωριόταν γιά τόν ἀδελφό της, ὅταν μάλιστα ἄρχισε νά γερνάη καί νά μήν βλέπη πολύ καλά. Μέ πολλή πίεση, τοῦ ἔδωσε τότε ἕνα δωμάτιο στόν ὄροφο τοῦ σπιτιοῦ της, γιά νά κοιμᾶται καί νά προσεύχεται ἥσυχος χωρίς ἐνοχλήσεις. Οἱ γονεῖς μας κοιμόταν ἀκριβῶς ἀπό κάτω στό ἰσόγειο. Καί στό νέο του ὅμως δωμάτιο δέν κοιμόταν πολύ. Στηριζόμενος σέ ἕνα χοντρό ξύλο, σάν μπαστούνι, προσευχόταν μέχρι τήν αὐγή. Κι ὅταν τίς ὧρες ἐκεῖνες ἀποκαμωμένο τόν βύθιζε ὁ ὕπνος, ἡ μητέρα μας ἄκουγε μεγάλο θόρυβο στό δωμάτιό του, κάτι σάν σεισμό καί σφύριγμα δυνατοῦ ἀέρα, ἡ πόρτα του ἔτριζε, τά ἔπιπλα μετακινιόταν πέρα δῶθε, ἐνῶ μία ἀδύναμη φωνή καλοῦσε «βοήθεια!». Ἔτρεχε καί ἀνέβαινε στόν ὄροφο καί μόλις ἄνοιγε τήν πόρτα ὅλα ἡσύχαζαν. Ὁ θεῖος στό χαμηλό του κρεββάτι τουρτούριζε ἀπό τό κρύο μέσα στήν μέση τοῦ χειμῶνα χωρίς σκεπάσματα. Αὐτά ἦταν πεταμένα στήν ἄλλη ἄκρη τοῦ δωματίου. «Συγγνώμη, ἀδελφή, πού σέ ξύπνησα. Μέ πειράζει ὁ δαίμονας, μέ τραντάζει καί μοῦ πετάει τά σκεπάσματα!».

Σπυρίδων Κληνέτιος

Αὐτό συνέβη ἀρκετές φορές καί μᾶς τό διηγήθηκε ἡ μητέρα μας ἀργότερα, ὅταν πιά ἤμασταν μεγάλα παιδιά. Ἀπό αὐτό φαίνεται ὅτι ὁ Σπυρίδων πολεμοῦσε μέ τόν διάβολο πλέον, ἀφοῦ εἶχε νικήσει τά πάθη του.

Οἱ συγχωριανοί του τόν ἀγαποῦσαν καί τόν σέβονταν. Ὅταν πήγαινε στήν Ἐκκλησία ἤ στήν δουλειά, ὅλοι τους τόν ἔδειχναν μέ τό δάκτυλό τους. «Νά, ὁ ἅγιος Σπῦρος!», ἔλεγαν καί σταματοῦσαν γιά νά τόν χαιρετήσουν. Κι ἐκεῖνος τούς ἀνταπέδιδε τόν χαιρετισμό μέ καλωσύνη, λέγοντάς τους πώς «Ἅγιος εἶναι μόνο ὁ Θεός. Προσεύχεσθε γιά νά ἔχετε φώτιση!». Ἀρκετοί συγχωριανοί καί συγχωριανές τοῦ ζητοῦσαν τήν συμβουλή του σέ διάφορα θέματα κι ἐκεῖνος μέ καλωσύνη τούς συμβούλευε.

Ὅσο ὁ θεῖος μας γερνοῦσε, χαιρόταν νά μᾶς ἔχη κοντά του καί νά μᾶς κατηχῆ. «Ἡ νηστεία, μᾶς ἔλεγε, ἐξαϋλώνει τόν ἄνθρωπο, καθαρίζει τό μυαλό ἀπό τίς προσωπικές μας στενοχώριες καί ἐντάσεις καί μᾶς φέρνει κοντά στόν Θεό. Νηστεία καί ἐξομολόγηση πᾶνε μαζί, πρίν λάβωμε τήν θεία Κοινωνία».

Ὁ ἴδιος νήστευε καί ἐξομολογιόταν πολύ τακτικά καί κοινωνοῦσε μέ φόβο Θεοῦ. Πίστευε ὅτι ἡ θεία Κοινωνία εἶναι φάρμακο τοῦ σώματος καί τῆς ψυχῆς κάθε Χριστιανοῦ.

Στό πρόσωπό του ἦταν ζωγραφισμένη ἡ καλωσύνη, ἡ πραότητα, ἡ θεία Χάρη. Χαιρόμασταν κι ἐμεῖς, ἡ οἰκογένειά του, ἀλλά καί ὅλο τό χωριό νά τόν κοιτᾶμε καί νά τόν ἔχωμε κοντά μας. Πάντα ὑπομονετικός, χωρίς κακίες ἤ ἄλλες ἐξάρσεις. Ἀναρωτιόμασταν, πῶς μπορεῖ νά μήν θυμώνη ποτέ καί γιά τίποτα!

Μᾶς δίδασκε γιά τήν μεγάλη σημασία τῆς ἀγάπης. «Νά ἀγαπᾶμε ἀλλήλους, εἶπε ὁ Χριστός. Μά πιό πολύ πρέπει νά ἀγαπᾶμε τούς ἐχθρούς μας! Αὐτό μᾶς μειώνει τόν ἐγωϊσμό, μᾶς κάνει ἀνεκτικούς στόν πλησίον μας καί μᾶς ἀνυψώνει πνευματικά. Τό νά ἀγαπᾶμε μόνο αὐτούς πού μᾶς ἀγαποῦν, εἶναι εὔκολο καί εὐχάριστο. Πρέπει νά ἀγαπᾶμε τά ζῶα, τά δέντρα καί ὅλη τήν κτίση, γιατί εἶναι δημιουργία τοῦ Θεοῦ».

Ἡ μητέρα μας πίστευε πώς ὁ θεῖος μας Σπῦρος ἔβλεπε θεϊκές ὀπτασίες, ἀλλά δέν ἤθελε νά συζητᾶ γι᾽ αὐτό. Μιλοῦσε συχνά γιά θεῖες ἐμπειρίες Ἁγίων, πού εἶχαν ἁρπαχτῆ καί ὁδηγηθῆ ὡς τόν τρίτο οὐρανό καί εἶδαν πράγματα πού ὁ ἀνθρώπινος νοῦς δέν μπορεῖ νά συλλάβη τήν ὀμορφιά τους. Κάθε φορά πού μιλοῦσε γι᾽ αὐτά, τό πρόσωπό του ἔλαμπε μέ ἕνα παράξενο φῶς. Ὑποψιαζόμασταν ὅτι κι ἐκεῖνος εἶχε δικές του παρόμοιες ἐμπειρίες, ποτέ ὅμως δέν θέλησε νά μᾶς τίς ἀποκαλύψη.

«Τί εἶναι Θεός;», τόν ρώτησα μία ἡμέρα. Μέ κοίταξε μέ τό ἤρεμο βλέμμα του καί εἶπε: «Εἶναι τό ἄκτιστο, τό ἀνέσπερο Φῶς, ἡ Ἀγάπη καί ἡ Ἁρμονία τοῦ Σύμπαντος. Παντοδύναμος καί Ἀόρατος. Πανταχοῦ παρών! Χωρίς Ἀρχή καί χωρίς Τέλος! Διάβαζε, παιδί μου, τήν Παλαιά καί τήν Καινή Διαθήκη, τό Ψαλτήρι, τούς βίους τῶν Ἁγίων καί τίς Προσευχές καί θά καταλάβης!».

Ὅταν εἶχε μερικά κέρματα δέν τά ξόδευε. Τά ἔρριχνε σ᾽ ἕνα κουτί. Ὅταν ὕστερα ἀπό καιρό συγκέντρωνε ἕνα μικρό ποσό, 100–200 δρχ., τά ἔδινε σέ πολύ φτωχές οἰκογένειες, πού γνώριζε πώς εἶχαν ἀνάγκη.

Μία ἡμέρα μέ φώναξε καί μέ ρώτησε ἄν ἤξερα πῶς βρέθηκε στό τραπέζι τοῦ δωματίου του ἕνα εἶδος βαμβάκι. Τό εἶδα καί ἀπόρησα κι ἐγώ. Ἦταν διαστάσεων 5x5 πόντους περίπου, μέ ἀποτυπωμένη τήν μορφή τῆς Παναγίας, νά κρατᾶ τόν Χριστό στήν ἀγκαλιά της. Ἀκριβῶς ὅπως στίς εἰκόνες τῶν τέμπλων, χωρίς ὅμως χρώματα. Τό βαμβάκι αὐτό ὅταν τό ἄγγιζες ἐλαφρά, διαλυόταν. Τό βάλαμε προσεκτικά σέ ἕνα κουτάκι στό εἰκονοστάσι. Κάπου–κάπου πήγαινα καί τό κοίταζα. Παρέμεινε τό ἴδιο. Κι ἐγώ ἀπέφευγα νά τό ἀγγίξω, γιά νά μήν διαλυθῆ. Λίγο ἀργότερα ἔφυγα γιά τήν Αὐστραλία. Ἔκτοτε δέν ἔμαθα τί ἀπέγινε τό βαμβάκι μέ τό ἀποτύπωμα τῆς Παναγίας μέ τό θεῖο Βρέφος.

Ἐκκλησιαζόταν κάθε φορά πού ἡ καμπάνα τοῦ χωριοῦ καλοῦσε σέ Ἑσπερινό ἤ θεία Λειτουργία. Στεκόταν στό ἴδιο θρονί μέσα στό ἀναλόγιο, στά ἀριστερά τοῦ ἀριστεροῦ ψάλτη, ἀκίνητος, ὀλόρθος, ἀπόκοσμος, ἄλλοτε σιγοψάλλοντας καί ἄλλοτε προσευχόμενος. Μιλοῦσε μόνο ὅταν ὁ ψάλτης ζητοῦσε τήν συμβουλή του σέ θέματα τυπικῆς διάταξης τῶν Ἀκολουθιῶν, πού κατεῖχε ἄριστα.

Ὁ ἀείμνηστος ἱερέας π. Νικόλαος, στό τέλος κάθε θείας Λειτουργίας, ἀντί ἀντιδώρου, τοῦ προσέφερε ἕνα μέρος ἀπό τό πρόσφορο πού ἔβγαζε τίς μερίδες, ἕνα μέρος τοῦ ὁποίου ἔτρωγε ἐντός τοῦ ναοῦ καί τό ὑπόλοιπο τό ἔπαιρνε στό σπίτι καί τό

ἔτρωγε μέ πολλή προσοχή καί σεβασμό.

Μιλοῦσε λίγο καί χαμηλόφωνα. Κι ἡ φωνή του ἔδειχνε συγκατάβαση, εἶχε τόνο φιλικό, πατρικό, συμβουλευτικό.

Ἔχοντάς τον σάν ὑπόδειγμα ἤμουν κι ἐγώ ἀπό μικρός μέσα στήν Ἐκκλησία. Παρακολουθοῦσα ἀνελλιπῶς ὅλους τούς Ἑσπερινούς καί μέ εὐχαριστοῦσε νά τόν ἀκούω νά ψάλλη. Τοῦ ὀφείλω μάλιστα εὐγνωμοσύνη, γιατί ἀπό μικρό μέ εἰσήγαγε στήν ψαλτική τέχνη, μαθαίνοντάς μου τούς ἤχους μέ βάση τά Ἀναστάσιμα Ἀπολυτίκιά τους.

Ἡ συστηματική μελέτη τῶν θεόπνευστων βιβλίων καί ἡ ψαλτική του ἐνασχόληση τόν ἐξοικείωσαν μέ τήν ἐκκλησιαστική γλῶσσα, τήν ἀκραιφνῆ καθαρεύουσα, ἔτσι ὥστε νά τήν κατανοῆ παρά τήν ἐλλειπῆ φοίτησή του σέ σχολεῖα.

Ἐνθυμοῦμαι, ὄντας μαθητής τῆς ΣΤ΄ Δημοτικοῦ, πῶς κατάφερε νά ἀντιπαρατεθῆ καί νά ἀποστομώση ἑλληνικῆς καταγωγῆς χιλιαστή τῆς Αὐστραλίας, πού εἶχε ἔλθει σκόπιμα στό Γεννάδι προκειμένου νά προσηλυτίση καί τόν θεῖο καί ὅλη τήν οἰκογένειά μας. Ἀνέτρεπε μέ πατερική ἐμβρίθεια καί δεινότητα τά ἐπιχειρήματα τοῦ χιλιαστῆ, χωρίς ἐκεῖνος νά μπορῆ νά ἀντιλέξη.

Σέ μία ἄλλη περίπτωση, ἐπιστρέφοντας μαζί ἀπό ἕναν Ἑσπερινό καί συζητώντας, τοῦ εἶπα μία ἐκκλησιαστική ρήση λανθασμένα. Τήν ἐπόμενη ἡμέρα μοῦ ζήτησε νά τήν ἐπαναλάβω καί μοῦ τήν διόρθωσε, δίνοντας σέ μένα τό γυμνασιόπαιδο ἕνα δυνατό μάθημα ἀρχαιογνωσίας.

Δέν εἶχε τίς ἀνέσεις γιά ἀτομική καθαριότητα καί δέν γνωρίζω ἄν εἶχε λούσει ποτέ τό σῶμα του. Καί ὅμως, ἀνέδιδε ἁγιαστική καθαρότητα καί εὐωδία.

Σέ μία ἐπιστολή του πρός τόν ἀδελφό του Μηνᾶ, μέ ἡμερομηνία 10 Μαρτίου 1931, ὅπου ἀφηγεῖται τόν θάνατο τοῦ πατέρα τους, τοῦ γράφει: «Ὁ πατέρας, Μηνᾶ, ἦταν εὔσπλαχνος στούς πτωχούς, στούς ξένους καί ἡμεῖς πρέπει γιά τήν ψυχήν του νά δίνωμεν στούς πτωχούς, διότι αὐτό χρειάζεται τώρα ὁ πατέρας καί νά τόν μνημονεύωμεν. Λοιπόν, ἀγαπητέ ἀδελφέ, ἄς ἔχωμεν ὑπομονήν καί ἄς δεώμαστε τόν Θεόν νά ἀναπαύση τήν ψυχήν του εἰς τόπον ἀνέσε- ως...».

Σέ παρόμοια ἐπιστολή, ὅπου ἀναγγέλλει τόν θάνατον τῆς μητέρας του Χριστίνας στίς 23 Ἰουνίου 1953, γράφει: «Ἀπέθανεν, Μηνᾶ, ἔτσι ἥσυχα–ἥσυχα. Ὅσοι ἦρθαν καί εἶδαν τό λείψανον ἐθαύμαζον τήν εὐμορφίαν πού εἶχε τό πρόσωπόν της καί ὅλον τό σῶμα της καί τό ἐδιηγοῦντο. Ἦταν ὡσάν λαμπρόν, φωτεινόν. Ὅλοι λέγουν πώς ἦτον καλή γυναῖκα, δέν ἐμάλωνε μέ κανέναν, δέν ἔκαμεν τίποτες κακά. Εἶχεν εἰς τήν ζωήν της ἀκούσει ἀπό τό στόμα μου πολλά διηγήματα θρησκευτικά καί εἶχε πάντα τόν

θεῖον φόβον εἰς τήν καρδίαν της. Δέν κλαίω, Μηνᾶ, τόσον τόν θάνατόν της, ὅσον κλαίω τούς πόνους της πού ἐτράβηξε μέχρι θανάτου...».

Ὁ ἀείμνηστός μου θεῖος σ᾽ ὅλη τήν ἐπίγεια ζωή του ὑπῆρξε ὁ κοσμοκαλόγηρος τῆς νηστείας, τῆς προσευχῆς, τῆς πραότητας, τῆς ταπείνωσης, τῆς ἐλεημοσύνης. Μία ζωή ὁσιακή, ἁγιαστική, μέ τόν Χριστό καί γιά τόν Χριστό!

Ὁ Σπυρίδων δέν εἶχε σοβαρές ἀρρώστειες στήν ζωή του. Μόνο στήν ἡλικία τῶν 76 χρόνων ἔπαθε κάτι σάν γεροντική ἄνοια, ὅμως γιά λίγο καιρό, γιατί γρήγορα ἦρθε τό τέλος.

Ἡ μητέρα μου τοῦ ἔδινε λίγη σούπα, νερό ἤ γάλα. Τήν κοιτοῦσε, τήν γνώριζε καί τῆς ἔλεγε: «Σέ ἔστειλε ὁ Θεός νά μέ προσέχης τώρα πού εἶμαι ἀνήμπορος! Εἶσαι καλή, Εἰρήνη, θά πᾶς στόν Παράδεισο!».

Δύο ἑβδομάδες πρίν κοιμηθῆ, ἔπεσε σέ κῶμα, χωρίς νά ἔχη πάθει ἐγκεφαλικό ἐπεισόδιο. Τό μάθαμε κι ἐγώ κι ἡ ἀδελφή μου Χριστίνα πού ζούσαμε μέ τίς οἰκογένειές μας στήν Αὐστραλία ἀπό τήν μητέρα μας καί εἴχαμε πολύ λυπηθῆ πού ὁ ἀγαπημένος μας θεῖος ἦταν στά τελευταῖα του καί βρισκόμασταν μακριά του. Τόν περιποιόταν ἡ μητέρα μας καί ἡ ξαδέλφη μας Τσαμπίκα. Μάλιστα, τοῦ ἔψαλλαν τροπάρια καί ψαλμούς ἀπό τήν θεία Λειτουργία. Κι ἐνῶ ἦταν σέ κῶμα, στό ἄκουσμα τῆς ψαλμωδίας χαμογελοῦσε εὐχαριστημένος!

Κοιμήθηκε εἰρηνικά χωρίς πόνους, στίς 11 Νοεμβρίου τοῦ 1974.

Σαράντα ἡμέρες μετά τήν κοίμησή του, ὁ θεῖος μας Μανώλης Μηνέττος ἐπισκέφτηκε τήν μητέρα μας καί τῆς εἶπε: «Εἰρήνη, εἶδα χθές τήν νύχτα σέ ὄνειρο τόν ἀδελφό μας Σπῦρο. Μοῦ εἶπε ὅτι κάθε βράδυ θυμιάζεις τό κρεββάτι του, κλαῖς καί παραπονιέσαι πού ἔφυγε καί σέ ἄφησε. “Πές τῆς Εἰρήνης”, εἶπε, “νά μήν τό κάνη αὐτό πιά, γιατί μέ στενοχωρεῖ πολύ”».

Ἡ μητέρα μας ἔμεινε ἄφωνη! Κανείς δέν ἤξερε ὅτι θυμιάζει κάθε βράδυ τό δωμάτιο τοῦ ἀποθαμένου ἀδελφοῦ της Σπύρου καί κλαίει μιλώντας του. Αὐτό γινόταν μέ κλεισμένες πόρτες, ἀργά τό βράδυ πρίν κοιμηθῆ.

Ἡ πεθερά μου Δέσποινα Μηλιοῦ, πού πέθανε σέ ἡλικία 100 χρονῶν καί ὡς νεωκόρος πρόσφερε τίς ὑπηρεσίες της στούς Ἱερούς Ναούς τοῦ Γενναδίου, μᾶς εἶπε τά ἑξῆς: «Κάθε φορά πού ἄναβα τά καντήλια στόν Ἱερό Ναό τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Ρωμαίας (εἶναι τό κοιμητήριο τοῦ Γενναδιοῦ) ἄναβα καί τό καντήλι στόν τάφο τοῦ ἀναγνώστη Σπύρου. Ἀρκετές φορές παρατήρησα νά μέ τυλίγη μία ἐξαίσια μυρωδιά πού ἔβγαινε ἀπό τόν τάφο του καί ὅταν ἔφευγα ἡ μυρωδιά μέ ἀκολουθοῦσε καί ἐρχόταν πίσω ἀπό τόν ὦμο μου μέχρι πού ἔφθανα στό σπίτι μου».

Ἀπό τά θεῖα σκηνώματα, ὅπου ἀναπαύεται ἡ ἁγία ψυχή του, ἄς πρεσβεύη καί γιά μᾶς καί τά παιδιά μας, γιά τήν Πατρίδα μας καί γιά τήν Ἐκκλησία μας!

Αἰωνία του ἡ μνήμη. Ἀμήν.

---

1. Ὁ βίος γράφτηκε ἀπό τόν ἀνηψιό του Κωνσταντῖνο Μηνέττο.

[Ἀπόσπασμα ἀπὸ τό βιβλίο: «Ἀσκητὲς μέσα στὸν κόσμο», Γ’ τόμος, Ἱερὸν Ἡσυχαστήριον (Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος) Μεταμόρφωσης Χαλκιδικής]

(Πηγή ψηφ. κειμένου: enromiosini.gr*)*